

Četvrtak. 3. jul 2003.

Statusna konferencija

Otvorena sednica

Optuženi je pristupio Sudu

Početak u 15.05

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA AGIUS: Izvolite sedite, molim vas. Gospođo sekretarice molim vas da najavite Predmet.

sekretar: Dobar dan, časni Sude. Ovo je *Predmet IT-95-13/1-PT, Tužilac protiv Veselina Šljivančanina.*

ADVOKAT SOLLEY: Časni Sude, ja sam upoznat Predmetom. Ja sam današnji branilac ovog optuženog, ali bitno je da vam kažem kakva je zapravo situacija. Naime, danas iz Beograda dolaze trojica advokata. Izgleda da oni već više dana dobijaju uputstva od ovog optuženog na bilo koji način. Izgleda da su oni pre desetak dana poslali sva svoja dokumenta Sekretarijatu (Registry) Međunarodnog suda, tako da to može da se proveriti i bili su spremni da danas dođu na ovo ročište. Oni su zaista bili uvereni da je sve išlo glatko, tako da su zapravo očekivali da će danas da stignu. Ali, izgleda iz nepoznatih razloga i verovatno iz razloga koje danas nećemo saznati, Sekretarijat nije uspeo da proveriti njihove dokumente. Ovaj optuženi, kao što se zna, ima poverenja u svoje zastupnike iz Beograda. I bez nekakvog nepoštovanja prema meni, on nema poverenja u mene i to zbog očiglednog razloga. On me, naime, ne poznaje. Ukoliko bude tako, a ja ne kažem da jeste, ako je stvarno ovo greška Sekretarijata, te da advokati koje on želi nisu adekvatno akreditovani, to ne bi nikako smelo na njega da se reflektuje i on bi morao da bude u takvoj poziciji da može da ima advokata po svom izboru, ali naravno, kada oni budu provereni. A za sada mi je on rekao, a ja prenosima vama, da on ni na koji način neće da odgovori na poziciju u kojoj se nalazi, jer iz njegove pozicije on misli, a vi verovatno to razumete, da zbog greške Sekretarijata njegovi advokati nisu još dobili akreditacije, zbog čega nisu u mogućnosti da budu samnom ovde pred Međunarodnim sudom. I mislim da bi to mogao da bude razuman stav.

SUDIJA AGIUS: Da, to bi svakako moglo da bude tako. Ja sam do sada čuo samo jednu stranu priče.

ADVOKAT SOLLEY: Pa ja iz tog razloga predlažem sledeće. Umesto da danas radimo, priznajući da je današnje ročište zapravo formalnost, ja bih predložio da se ovaj postupak odloži na nedelju dana, tako da situacija bude jasna u vezi sa njegovim advokatima. Ako oni budu adekvatno dodeljeni, onda će sledeće nedelje sve da ide puno brže i puno lakše. U kontekstu onoga šta će da se događa tokom sledećeg meseca, nedelja dana stvarno neće biti previše važna. Ali, ukoliko se ispostavi da je Sekretarijat trebao i mogao da proveriti, a nije to učinio, onda bi nastavak rada na današnjem ročištu bio nepotreban, uzevši u obzir čitav vremenski okvir. Ja imam

jasna uputstva od optuženog da on ne želi, a kao što sam rekao, to nije iskaz nepoštovanja prema vama časni sudijo, ali on naprosto ne želi da se pojavi pred Sudom i ne želi da učestvuje na raspravi na kojoj nisu prisutni njegovi advokati. I oprostite, on shvata da je na taj način narušena njegova sloboda izbora koja se bazira na pravilima ovog Suda. Ali mi još nismo došli do pozicije da je administracija kroz to prošla.

SUDIJA AGIUS: Da. Vidim da je gospođa Martinez još ovde. Možete li da mi kažete kakvo je stanje i kakva su vaša očekivanja u vezi sa predlogom optuženog na njegova tri advokata, koja još nisu pomenuta imenom, ali ja pretpostavljam da vi znate ko su oni?

PREDSTAVNICA SEKRETARIJATA MARTINEZ: Da, časni Sude.

SUDIJA AGIUS: Mislim da mogu da se poslužim sa gospodinom Solleyem koji dolazi iz jednog pravnog sistema u kojem advokati obično tačno znaju kako treba da se ponašaju u ovakvim situacijama. Ja se potpuno oslanjam na vas i na vašu pomoć gospodine Solley. Ali pre toga i pre nego što donesem odluku, hteo bih tačno da znam kakva je situacija, zato što je ovaj Sud vezan svojim pravilima, a ta pravila treba i da se poštuju. Vi svi znate da je pravo optuženog da ga zastupa advokat ne znači da nužno imate pravo da dovedete 12 advokata da vas brane i da očekujete da će sve to Sud da plati. Dakle, krenućemo sa te polazne tačke. Mislim da ste vi gospodine Solley bili izuzetno razumni i izneli ste svoju argumentaciju jako dobro. Ja ću sada da saslušam šta ima da mi kaže gospođa Martinez, pa ukoliko bude potrebno da se odloži rasprava, ja ću tako i da učinim. Gospođu Martinez, izvolite.

PREDSTAVNIK SEKRETARIJATA MARTINEZ: Da, časni Sude, istina je da su danas došla dva advokata iz Beograda. Ja nisam bila ovde prošle nedelje, tako da nisam u mogućnosti da kažem šta se dogodilo s njihovim akreditacijama, ali ja sam pregledala u svojoj kancelariji. Te dokumente niko nije video. Za sada mogu da kažem da u načelu ova dvojica advokata ne govore službeni jezik Međunarodnog suda, s toga oni u načelu nisu kvalifikovani na osnovu Pravilnika (Rules of Procedure and Evidence) Međunarodnog suda. Ali mi bismo mogli da napravimo u interesu pravde izuzetak, ali očigledno će biti potrebno neko vreme da se provere njihova dokumenta i da vidimo da li su adekvatna. Zbog toga smatramo da bi danas, za optuženog bilo najbolje da imenuje kvalifikovanog advokata samo za prvo pojavljivanje pred Sudom.

ADVOKAT SOLLEY: Časni Sude, mogu li uz vašu dozvolu da odgovorim na ovo?

SUDIJA AGIUS: Da.

ADVOKAT SOLLEY: Zbog nesretne situacije zato što gospođa Martinez nije bila ovde prošle nedelje ...

SUDIJA AGIUS: Da.

ADVOKAT SOLLEY: Kao što sam rekao na početku, teško je i ne može da se zapravo odredi jedan autoritativan stav. Možda su se žice prespojile u nekom trenutku, te smatram da treba ...

SUDIJA AGIUS: Moguće je ...

ADVOKAT SOLLEY: Treba i to pretpostaviti. Drugo, budući da advokati ne govore ni engleski, ni francuski jezik, može da se napravi izuzetak u interesu pravde. To nam ostavlja otvorena vrata. Budući da postoje ova dva dodatka ovom stavu, časni Sude ja bih uz dužno poštovanje, predložio da umesto da danas nastavimo sa postupkom, a okolnosti su takve da bi moglo da bude dosta teškoća, ja ...

SUDIJA AGIUS: Verujte mi, to me ni malo ne brine.

ADVOKAT SOLLEY: Da. I ja imam veliko iskustvo rada u teškim situacijama sa optuženima. Ali nekoliko dana odlaganja bi nam bilo vrlo dobro rešenje.

SUDIJA AGIUS: Evo ja ću ovako da uradim. Ja ću da prekinem raspravu na 15 minuta. Da gospođa sekretarice... Dakle, prekinuću raspravu na 15 minuta, a sledeće osobe će dobiti sledeće zadatke. Prvo, gospođa Martinez, vi ćete detaljno da proverite u svojoj kancelariji kakva je situacija u vezi sa akreditivima advokata, jesu li one podnešene i kada? Ja ne želim nikakva opravdanja u slučaju da ti akreditivi nisu provereni, zato što znam da ste vi šef te službe i ukoliko niko to nije pregledao iz vaše kancelarije, ja svakako neću da krivim vas, ali hoću da znate koliko brzo možete da dođete ponovo pred Sud sa odlukom za nas i optuženog. Drugo, gospodine Wubben, želeo bih da se konsultujete sa svojim nadređenim u vezi s tim ima li Tužilaštvo prigovor da se prvo pojavljivanje pred Sudom odloži za neki drugi dan sledeće nedelje. Naravno, uz međusobno razumevanje da će do tog trenutka da bude donešena odluka od strane gospođe Martinez, odnosno od onoga ko je odgovoran za te stvari u ime Sekretarijata. I na kraju i za vas gospodin Solley imamo jedan važan zadatak. Hteo bih da se vratite svom klijentu i da mu objasnite da pravo na advokata ne znači da može Međunarodnom sudu da diktira koliko će advokata da ga zastupa i ko može da ga zastupa. Mi imamo naša pravila, imamo svoja ograničenja prema kojima moramo da se ponašamo. To je prvo. Drugo, morate takođe da mu objasnite da će u meni da pronađe najbolju odbranu. Ja ne kažem da vi nećete dobro da ga branite i zastupate, ali hoću da mu objasnite da ću ja da budem osoba koja će stalno i 100 posto da se bavi njegovim slučajem, jer sam ja pretpretresni sudija sve do početka suđenja. I ja mogu da mu obećam da je u njegovom interesu to i da ću ja, kao pretpretresni sudija, da štitim sva njegova prava i to po svaku cenu. Ali ovde se ne radi o poštovanju ili nepoštovanju. Ako ja kažem da on mora da dođe ovde da bi odgovorio na pitanja, onda će on morati da dođe ovde. Ja ću da ga obavestim da ima pravo na ćutanje, ali ako kažem da mora da dođe ovde u sudnicu, moraće da dođe. A ako ne dođe ovde sam, ja ću da se pobrinem da ga uvedu.

ADVOKAT SOLLEY: Časni Sude, ja se nadam da do te situacije neće da dođe.

SUDIJA AGIUS: Pa i ja se nadam.

ADVOKAT SOLLEY: Ali hteo bih nešto da kažem u vezi ovoga, uz dužno poštovanje. Ja se nadam da do toga nećemo da dođemo, ali hteo bih da znate, advokati obično ne bi trebali da imaju svoje mišljenje i moram jako da pazim, ali budući da od mene želite da iznesem prvu stvar o advokatu po ličnom izboru, mislim da bi trebalo da se kaže da ja ne smatram da je zapravo ovo jedna kapriciozna pozicija ...

SUDIJA AGIUS: Ne, nije. Ne mislim da je to *kapric*. Ja to razumem.

ADVOKAT SOLLEY: Tako se dogodilo. Ali to nije da nas pozicija ovde ...

SUDIJA AGIUS: Razumem ...

ADVOKAT SOLLEY: Dakle, ja želim da se to zna ...

SUDIJA AGIUS: Ja to razumem. I ja takođe razumem poziciju u kojoj se vi nalazite. Zbog toga vam kažem da imate moje simpatije i moram da vam kažem da vas ja sasvim dobro razumem i hteo bih javno da izrazim zahvalnost na vašoj saradnji gospodine Solley. Dakle, prekidamo raspravu na 15 do 20 minuta, a za to vreme konkretno na vas se odnosi gospodine Wuben, hoću da mi se dostave povratne informacije iz Tužilaštva, jer ukoliko budete insistirali na tome da nastavimo s radom danas, mnogo će da zavisi od toga šta će da nam kaže gospođa Martinez. Rasprava se prekida na 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA AGIUS: Dakle, nastavljamo sa radom. Gospođu Martinez, prvo ću vama da se obratim. Jeste li se konsultovali sa svojim šefovima i jeste li saznali šta se tačno dogodilo i kakva je situacija?

PREDSTAVNIK SEKRETARIJATA MARTINEZ: Da, časni Sude. Ja sam saznala da smo mi stvarno dobili dokumente prošlog utorka, odnosno primila ih je moja kancelarija zajedno sa zahtevom za izdavanje vize za ova dva advokata. Naša praksa je obično takva da mi ne priznajemo nikakvo ovlašćenje ako ne dolazi direktno od optuženog. S toga uvek čekamo da optuženi dođe, sastajemo se s njim i sa advokatima, pa onda dobijamo takvo ovlašćenje i stavljamo je zajedno sa drugim dokumentima. Moram da kažem da, nažalost, stvarno ne znam šta se dogodilo, ali mislim da smo uobičajeno... Zapravo, trebali da stupimo kontakt s ovim advokatima da vidimo da li su stvarno kvalifikovani, pogotovo zato što uvek proveravamo da li govore službeni jezik Suda. Budući da smo samo dobili biografiju jednoga od njih, za drugoga čak ni to, a ni ta biografija nije potpuna, zato što su nam potrebni dodatni podaci o iskustvu u krivičnom pravu, iz biografije stvarno ne može da se vidi da li ti ljudi govore engleski ili ne. Sada smo saznali da ni jedan od njih dvojice ne govori engleski, odnosno službeni jezik Suda. Dakle, u načelu, oni po Pravilu 44(A) Pravilnika o postupku i dokazima, nisu kvalifikovani da zastupaju pred ovim Sudom. Mi možemo da napravimo izuzetak u interesu pravde i to činimo u vrlo izuzetnim okolnostima kada imamo vrlo hitne razloge u interesu optuženog.

SUDIJA AGIUS: Dobro, gospođu Martinez. Mislim da bi vaš klijent morao da dođe i da sluša sve ovo. Ja ću da prekinem raspravu na trenutak. Idite i recite mu da hoću da dođe ovde. Nećemo da nastavimo s radom bez njega, jer on ima pravo da zna šta se događa.

ADVOKAT SOLLEY: Ne morate da odlazite, časni Sude. Ja sam s njim razgovarao ...

SUDIJA AGIUS: Da ...

ADVOKAT SOLLEY: I da bismo izbegli bilo kakve fizičke probleme navođenja da se on uvede u sudnicu, ako vi naredite njemu da bude u sudnici, on će biti u sudnici ...

SUDIJA AGIUS: Da. Dakle, ja sada izdajem nalog da nećemo da nastavimo dalje jer šta sam ovo čuo zapravo je dovoljno za mene da se odloži osnovni deo prvog pojavljivanja za neko vreme u budućnosti. Ali hoću da on bude ovde prisutan. Dakle ...

ADVOKAT SOLLEY: Uz dužno poštovanje, ja se u potpunosti slažem s vama, časni Sude.

SUDIJA AGIUS: Da. U redu. Zato molim vas ...

ADVOKAT SOLLEY: Samo da podsetim na ovo. Pretpostavljam da su se okupili fotografi ovde. Pretpostavljam da oni sada neće da dođu u sudnicu.

SUDIJA AGIUS: Nikako ne dok sam ja ovde. Definitivno, ne.

ADVOKAT SOLLEY: Dobro. Budući da još uvek ne znamo sa čime moramo da se suočimo, ja ne znam, mislim da to ne moram ni da spomenem. Budući da još uvek nismo upoznati sa slučajem sa kojim ćemo da se susrestnemo, brine me pitanje identifikacije. Ali to sada ne treba da se spominje.

SUDIJA AGIUS: Ne. Gospodine Solley, postoji sudski nalog koji potpisujemo kod svakog prvog pojavljivanja pred Sudom, a to je nalog kojim se odobrava snimanje fotografija i objavljivanje audio-vizuelnog materijala. Ali budući da još nismo počeli s prvim pojavljivanjem, onda ćemo i to da odgodimo do trenutka kada stvarno počnemo sa prvim pojavljivanjem.

ADVOKAT SOLLEY: Hvala.

SUDIJA AGIUS: Dakle, imate dopuštenje... Samo trenutak. Pre nego što optuženi uđe u sudnicu hoću da ga advokat obavesti o tome šta se događa. Govori li, odnosno razume li engleski ili ne?

ADVOKAT SOLLEY: Ne.

SUDIJA AGIUS: Dakle, treba vam neko da vam pomogne pri prevodenju.

ADVOKAT SOLLEY: Pa ja se nadam da ukoliko ga ja pozovem da će on i da dođe ...

SUDIJA AGIUS: Dobro.

ADVOKAT SOLLEY: Bez ...

SUDIJA AGIUS: Onda uradite tako, gospodine Solley ...

ADVOKAT SOLLEY: Ako mi dozvolite ...

SUDIJA AGIUS: Pa ćemo vam biti zauvek zahvalni. Hvala vam. Gospođo Martinez, mislim da biste vi mogli da stupite u kontakt sa gospodinom Pimentelom i zamoliti ga da bude prisutan. A izvinite gospodine Pimentel. Nisam video da ste tu. Hvala. Dobar dan, gospodine Šljivančanin.

OPTUŽENI ŠLJIVANČANIN: Dobar dan.

prevodioci: Molimo vas da uključite mikrofona za optuženog.

SUDIJA AGIUS: Vaš mikrofona. Gospodine, izvolite sedite.

OPTUŽENI ŠLJIVANČANIN: Hvala.

SUDIJA AGIUS: Mi još nismo počeli sa prvim pojavljivanjem pred Sudom, a mislim da nećemo ni da počnemo danas, budući da smo čuli informacije u vaše ime od strane vašeg advokata koji je ovde prisutan i koji vam je dodeljen za današnje ročište. Ja ću pokušati da vam objasnim šta se zapravo događa, jer vi imate pravo to da znate. Čim smo počeli sa zasedanjem gospodin Solley je obavestio mene, odnosno Međunarodni sud da dva ili tri advokata po vašem izboru su već tražila od Međunarodnog suda da budu imenovani kao vaši branioci, dakle kao vaši pravni zastupnici i da su oni stupili u kontakt sa Međunarodnim sudom pre devet dana. Ali da nisu dobili nikakvu povratnu informaciju od Međunarodnog suda do onog trenutka kada su morali ponovo da stupe u kontakt sa Sudom. I zbog toga biste vi zapravo više voleli da vas danas zastupaju advokati koji su ovom Sudu već najavili da zapravo žele da preuzmu vašu Odbranu. Ja sam se bio složio da neko vreme možete da ostanete izvan sudnice i da čekate dok se ova stvar ne ispita. Takođe sam rekao gospodinu Solleyu da vam objasni da sam ja predsedavajući sudija i moja funkcija ovde nije da vas optužujem, već je moj posao da pazim na to da se poštuje zakon i da se potpuno štite vaša prava. Zbog toga sam prekinuo zasedanje i dao sam uputstva sudskom Sekretarijatu da ispita čitavu ovu situaciju, da vidi šta se zapravo događalo u poslednjih devet dana i kakva je situacija sada. Takođe sam rekao gospodinu Solleyu da vam objasni da pravo da vas zastupa advokat po vašem izboru nije onoliko apsolutno koliko možda vi mislite da jeste. Na primer, vi ne možete da odaberete pet ili šest advokata koji bi došli ovde da vas brane o trošku Međunarodnog suda, a da Međunarodni sud nema nikakvog izbora pri donošenju odluke mogu li da vas oni zastupaju ili ne. Mi, naime, imamo naša pravila i ta pravila primenjuje i sekretar Suda, a ja kao sudija nemam pravo da se uplićem u diskreciona prava Sekretarijata suda o tim poslovima. Ja imam druga ovlašćenja. Ja imam ovlašćenja da se pobrinem i da pazim da se štite vaša prava. Ali ja ne mogu da odlučujem u ime i za sekretara Suda. Ovde u sudnici je prisutan jedan od predstavnika Sekretarijata suda. Radi se o jednom višem službeniku Sekretarijata, pa ću sada da ga zamolinm da u vašem prisustvu objasni šta se zapravo dogodilo. Ja ne znam šta će on da kaže, ali pošto ga saslušamo, doneću odluku šta će biti najbolje da učinimo dalje. Naravno, na osnovu naših pravila i na takav način da se vaša prava

ni na koji način ne ugrožavaju. Gospodine Pimentel vi ste čuli šta je rekla gospođa Martinez. Vi ste sigurno u mogućnosti da bolje i detaljnije objasnite Pretresnom veću šta se događalo, kakva je situacija sada i kako će ona da se razvija, tako da više ne živimo sa nekim pogrešnim iluzijama.

PREDSTAVNIK SEKRETARIJATA PIMENTEL: Hvala vam, časni Sude. Pre svega, ja se zovem David Pimentel i ja sam šef odeljenja Sekretarijat suda pri Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju i to je već ušlo u zapisnik, ali za optuženog i da on čuje i na zahtev sudije, ja bih ukratko izneo šta se dogodilo i šta nas je dovelo u ovu sadašnju situaciju. Advokati o kojima se govori, znači advokati iz Beograda su telefaksom prošle nedelje, tačnije rečeno, prošlog utorka, poslali osnovne podatke, uključujući i rezime iskustva jednoga od tih advokata kao i zahtev za pomoć za dobijanje vize. Takva pomoć je i pružena od strane osoblja Međunarodnog suda, ali takođe moram da kažem da je poslato i ovlašćenje. Ali praksa je Međunarodnog suda da ne prihvata ovlašćenja od advokata, nego od optuženog direktno. U trenutku kada smo te dokumente dobili, optuženi još nije bio ovde i nismo imali prilike s njim da se sastanemo. Zahtev ovih advokata da se pojave u sudnici i da zastupaju optuženog nije na adekvatan način prosleđen nama i nije adekvatno obrađen za šta ja prihvatom punu odgovornost zato što nije obrađen na adekvatan način i u pravo vreme. Mi smo dobili nove primerke tog materijala jutros. Shvatili smo da je došlo do previda i juče smo u više navrata nastojali da stupimo u kontakt sa advokatima na brojeve mobilnih telefona koje smo dobili, ali nismo uspeli s njima da stupimo u kontakt. U skladu sa praksom Međunarodnog suda kako bi se štitila prava optuženog, mi smo imenovali, odnosno bolje rečeno, dodelili advokata koji je ovde da bi zastupao optuženog i štitiio njegova prava samo u svrhu prvog pojavljivanja pred Sudom. Hteo bih još da dodam da smo to učinili pošto smo pregledali biografiju koju smo dobili i iz koje nismo mogli tačno da utvrdimo da li i jedan od advokata govori jezik Suda. Naime tri su osobe, mislim da je jedna osoba prevodilac, ne znam tačno da li su tri ili dva advokata, ali mislim da su dva advokata i jedan prevodilac, ali izgleda da advokati ne govore jezik Međunarodnog suda, šta je jedan od zahteva za dodelu i imenovanje, na bazi Pravila 44(A). Pre dodeljivanja advokata, Sekretarijat mora da utvrdi da su zadovoljene sve kvalifikacije, a ne samo jezičke, nego i adekvatno iskustvo u krivičnom pravu, te da su advokati upoznati sa sličnim postupcima da možemo da budemo sigurni da se čuvaju prava optuženog. Sekretarijat je sve ovo vreme radio na osnovu informacija koje smo imali i u želji da se zaštite prava optuženog. I mi smo zapravo bili spori pri imenovanju advokata, dok se sve ove stvari nisu i ne mogu da potvrde, pa smo iz tog razloga odabrali gospodina Solleya kao osobu čije sposobnosti nisu u pitanju. Ali čuli smo da predloženi advokati ne govore dovoljno dobro jezike Međunarodnog suda, ali u pravilu 44(B) postoji mogućnost da se napravi izuzetak za ovaj zahtev u pogledu znanja jezika. To se radi u izuzetnim okolnostima i to isključivo u interesu pravde i u skladu sa drugim uslovima koje može da odredi sekretar Suda. Odobravanje takvog izuzetka je relativno osetljiv posao u Međunarodnom sudu. Sada kada smo pronašli sve dokumente i kada smo u potpunosti obavesteni o sadašnjoj situaciji, Sekretarijat će nastojati da potvrdi kvalifikacije i utvrdi da li postoje izuzetne okolnosti u ovom slučaju da se odobri izuzetak, te da se obavi imenovanje advokata koji ne govore jezik ovog Međunarodnog suda. Za sada, čak u biografiji koju imamo nemamo dovoljno podataka da bismo proverili potrebno iskustvo, kvalifikacije, a nemamo nikakvih dokumenata koji bi nam sugerisali da postoje izuzetne okolnosti. Dakle, za sada izgleda da nije verovatno da će Sekretarijat

moći da učini takav izuzetak, ali to naravno zavisi od toga kakva ćemo obaveštenja da dobijemo u bliskoj budućnosti, a ja pretpostavljam da ćemo sigurno dobiti argumentaciju s tim u vezi. Što se tiče vremenskog okvira, dakle koliko će vremena Sekretarijatu trebati da proveri kvalifikacije, to naravno zavisi od saradnje koju dobijemo od predloženih advokata u smislu dostave informacija, tako da bismo mogli da proverimo njihovo iskustvo i da bismo mogli da opravdamo nalaz izuzetnih okolnosti.

SUDIJA AGIUS: Hvala vam, gospodine Pimentel. Gospodine Wuben, jeste li vi obavili konsultacije sa Tužilaštvom?

TUŽILAC WUBEN: Da, časni Sude. Za zapisnik, ja sam Jan Wubben, viši zastupnik Tužilaštva, a sa mnom su danas gospodin Mark McKeon, gospođa Kristina Carey i Joanne Richardson, zajedno sa našim pravnim referentom za predmet David Bruff. Časni Sude, stav Tužilaštva je sledeći. Optuženi je sada u potpunosti u nadležnosti Međunarodnog suda kao pritvorenik, te on kao takav mora da se ponaša u skladu sa pravilima Suda. On nije u mogućnosti da postavlja bilo kakve uslove. Kada god se pojavi uslov dodele advokata, a šta znači ako to nije u skladu sa dodelom onoga advokata koji je sada pred Sudom, a časni Sude, može da se primeti da mi danas imamo advokata koji je iskusan i sposoban pravnik, to onda znači da se radi o odbijanju te dodele advokata od strane Sekretarijata i zapravo predstavlja određeno odricanje od nekih prava. Ali, to optuženi nije konkretno rekao i on čak nije dao ni bezuslovno odbijanje od svojih prava. Časni Sude, kao kad smo informisani od Sekretarijata, Tužilaštvo smatra da je na Sekretarijatu da o tome donese odluku, pa mi sami nemamo o tome stav. Od samog početka mi potpuno poštujemo, kao što sam rekao., takav stav i moram da ponovimo dakle da je optuženi u nadležnosti ovoga Međunarodnog suda i njegovih pravila, a na osnovu pravila, on mora da se pojavi pred sudijom i mora da se izjasni u potpunosti o optužbama koje mu se stavljaju na teret i to nas dovodi do zaključka da odlaganje od nedelju dana, odnosno do iduće nedelje nije dobra ideja i da bi trebao da se odbaci.

SUDIJA AGIUS: Hvala. Da, izvolite gospodine Solley.

ADVOKAT SOLLEY: Čini se da pošto je Sekretarijat izjavio ono šta je izjavio i kad pogledamo Pravilo 44(B) i poslednju rečenicu gde stoji: "Optuženi može na odluku sekretara da se žali predsedniku". Dakle, kad pogledamo, mislim da nema puno alternative časni Sude, osim da se dozvoli odlaganje. Dakle, pod a), Sekretarijat nije odradio svoj zadatak kako je bilo predviđeno i pod b) optuženi ima pravo da uloži žalbu. Dakle, to je ako pratimo pravila Pravilnika, tako tu stoji. Hvala časni Sude i mislim da razumete poziciju.

SUDIJA AGIUS: Da, razumem i pozicija mi je potpuno jasna. Moja odluka je sledeća. Ja znam da tehnički govoreći, danas, kada imam na umu ono šta se desilo, odnosno ono šta se nije desilo unutar Sekretarijata, u potpunosti imam pravo da nastavim sa prvim pojavljivanjem, budući da ste na odgovarajući način imenovani i dakle, poštovana su pravila. Ali, međutim, od prvog dana kada sam postao sudija u svojoj zemlji, ja sam naučio da pravo ako nije praćeno humanošću nekad često može da dovede do pravljenja grešaka. Dakle, ono šta ja odlučujem, a nadam se da će to vaš klijent da razume da je ovo ozbiljan Sud i da mi nemamo nikakvog interesa da

vaš klijeht bude izložen većim frustracijama od onih kroz koje će svakako u ovom trenutku, dakle dva dana posle svog dolaska u Hag, da prođe. Tako da je moja odluka prvenstveno motivisana ljudskim, humanim razlozima, a ne pravnim razlozima. Zbog toga odlažem prvo pojavljivanje za sledeći četvrtak, dakle kroz nedelju dana, a ukoliko je potrebno i do petka. Ali za sada odlaže se do sledećeg četvrtka i nadam se da će do tada Sekretarijat da razjasni ovo pitanje i da će da se donese odgovarajuća odluka. Ali takođe želim da vašem klijentu bude jasno da ukoliko Sekretarijat zaključi da ni jedan od dva advokata koji su zatražili da budu imenovani kao njegovi pravni zastupnici, ukoliko dakle nisu prihvaćeni od strane Sekretarijata, a vi zadržavate vaše imenovanje kao njegov zastupnik makar u svrhu prvog pojavljivanja, dakle onda ćemo kroz nedelju dana da nastavimo sa prvim pojavljivanjem. U suštini, prvo pojavljivanje je jedan vrlo bitan korak u celom postupku koji se vodi protiv vašeg klijenta. Ukoliko on želi da ostane u Pritvorskoj jedinici (Detention Unit) tokom drugih zasedanja, on ima pravo da ostane u Pritvorskoj jedinici. Ali kad je reč o prvom pojavljivanju, on mora da bude prisutan.

ADVOKAT SOLLEY: Nisam očekivao problem. Oprostite mi što nisam stajao dok ste govorili, ali sam razumeo da se obraćate mom klijentu ...

SUDIJA AGIUS: On nije prvi visoki oficir koji se nalazi preda mnom i ja oficire visokog čina smatram oficirima i džentlmenima. Pretpostavljam da će i on odgovarajuće da se ponaša. Prvo pojavljivanje ...

TUŽILAC WUBEN: Časni Sude ...

SUDIJA AGIUS: Da, izvolite gospodine Wuben.

TUŽILAC WUBEN: Časni Sude, da li mogu da zaključim da će odlaganje prvog pojavljivanja takođe da znači i da će se propratni materijal, dakle postavljanje propratnog materijala da se odloži. Jer sada ovde imamo propratni materijal.

SUDIJA AGIUS: Predaja propratnog materijala ne zavisi nužno od toga da li će danas da se održi prvo pojavljivanje ili kasnije. Da sam na vašem mestu, ja bih to jednostavno predao i završio sa time.

TUŽILAC WUBEN: Mi ćemo to onda da predamo optuženom. Hvala, časni Sude.

SUDIJA AGIUS: Da smo nastavili danas sa radom, pukovniče, ja bih vam objasnio tačno koja su vaša prava i na koji će način ona da budu zaštićena, ali to će vam biti objašnjeno sledeći put kada budete u ovoj sudnici. Dakle, to će biti sledeće nedelje. Takođe mogu da vam kažem da će verovatno do tada da bude izmenjena i dopunjena optužnica. Mislim da treba da znate da optužnica na osnovu koje ste dovedeni ovde je jedna stara optužnica i ona se sada menja i dopunjuje. Znae da su na početku bila četiri optužena lica, sada su tri u odluci otprilike od pre godinu dana je jasno bilo navedeno da će se optuženima Miletu Mrkšiću, Miroslavu Radiću i vašem klijentu zajedno suditi. A ja sam bio imenovan za pretpretresnog sudiju u slučaju za dva prethodna optužena: za gospodina Mrkšića i gospodina Radića. I mi smo juče imali statusnu konferenciju. A na sledećoj statusnoj konferenciji će i vaš klijent da bude sa njima. Ali sada se vodi postupak izmene i dopune optužnice, tako da će on verovatno

da se izjašnjava na osnovu one prvobitne optužnice, ali će odmah posle toga da bude dostavljena i izmenjena optužnica u kojoj će da bude manje tačaka optužbi u optužnici i nešto drugačijih tačaka. Je li to u redu?

TUŽILAC WUBEN: Časni Sude ...

SUDIJA AGIUS: Da.

TUŽILAC WUBEN: Samo da pojasnimo. Pored ovoga šta ste vi sada rekli, ja vam potvrđujem da će biti nova optužnica, da će ona da bude izmenjena. Ja ne mogu sada da kažem da li će biti manje ili više tačaka optužbi, ali mogu da kažem da će ona da bude zavedena pre ili najkasnije 21. jula.

SUDIJA AGIUS: Hvala. To je sporazum do koga smo došli tokom jučerašnje statusne konferencije. Sada bih se direktno obratio vašem klijentu preko vas gospodine Solley, iako danas nećemo da nastavimo sa prvim pojavljivanjem. Praksa je da sudija koji vodi prvo pojavljivanje i da takođe pretpretresni sudija tokom celog pretpretresnog postupka, dakle tokom i statusnih i pretresnih konferencija da od optuženog zatraži da se izjasni o svom fizičkom i mentalnom i zdravstvenom stanju i uslovima pritvora. I ja bih želeo da jasno kažem vašem klijentu da on ima pravo da se, dok je u Pritvorskoj jedinici u Scheveningen, na odgovarajući način brine o njegovom zdravstvenom stanju i ukoliko on želi da se požali na bilo šta, molim da me o tome obavestite. To je prva stvar koju sam želeo da kažem. Zatim pod dva, nema razloga da sumnja da će do toga da dođe, ali ukoliko on želi da se požali na uslove u Pritvorskoj jedinici, takođe molim da ga zamolite da mi se obrati i ja ću odmah da reagujem i da ispitam situaciju. Ovo je nešto šta je rečeno svim pritvorenicima i to se redovno proverava i zbog toga imamo redovne statusne konferencije. Ja se nadam da optuženi ima odgovarajući prevod na svoj jezik. Nadam se da me je razumeo.

OPTUŽENI ŠLJIVANČANIN: Gospodine predsedavajući, ja sam sve razumjeo što ste vi govorili. Imam li ja pravo sada da kažem jednu riječ?

SUDIJA AGIUS: Da. Svakako, gospodine Šljivančanin. Izvolite.

OPTUŽENI ŠLJIVANČANIN: Gospodine predsedavajući, ja poštujem sve ono što ste vi rekli. Ja sam postupajući po dokumentima koje sam dobio kada sam došao ovdje u Pritvorsku jedinicu u Ševeningen, proučio i još prije toga 20 dana u Beogradu izabrao advokate za koje sam smatrao da me mogu zastupati za prvo pojavljivanje i da to nikakva prepreka nije bila moja, niti sam tražio bilo kakvo odlaganje, niti bilo šta što nije u skladu sa propisima. Ali najednom sad pred moj... Kad sam došao u sudnicu, pojavio se gospodin Solley koga ja uopšte nikad nisam sreo i nisam želeo da me zastupa. I mislim da su moja prava kao optuženog potpuno ugrožena danas. Ja smatram i dogovorio sam se s tim gospodinom... advokatima u slučaju da se vidi da nešto ne odgovara, da smo mogli to kasnije da se dogovorimo i da otkážem punomoć tim advokatima, ali mislio sam da me danas mogu uspešno zastupati na mom prvom pojavljivanju pred ovim Sudom i to mi je bila izuzetna želja. Ja... Vi ste se obraćali gospodinu Soliju. Ja njega nisam još izabrao za advokata i za sada imam dva advokata koja sam izabrao, a moram da poštujem odluke sve koje ovaj Sud donosi, ali vas molim da mi omogućite da iskoristim svoja prava i da imam prava kao svi drugi i

kako piše u vašem Statutu (Statute), da su svi jednako... jednaka prava imaju pred ovim Sudom. I ja ću poštovati odluke koje vi donosite. I rekli sta da vi cenite oficire visokog čina, što je meni izuzetno drago i ja sam, naravno, civilizovan i kulturan i obrazovan čovek i shvatam sve što ste rekli, ali imam i pravo da se branim i da biram advokate koje sam trenutno ja mislio da su najbolji. Ako me Sekretarijat suda ubedi da to nije, možda ću ja promeniti odluku. A drugo, bila su juče kod mene na razgovoru i ja sam njima to sve objasnio i rekao sam da advokati stižu. I oni su došli. Dao sam brojeve telefona. Ja sam sa njima juče pet puta kontaktirao. Stalno sam ih mogao dobiti kad sam god hteo. I zvao sam ih i rekao o svim tim problemima. Oni su rekli da dolaze i da će se sa njima dogovoriti. Ja se stvarno izvinjavam ovde. Ne znam zašto je danas sve ovo trebalo da se radi i da se ja dovodim u jedan vrlo nezavidan položaj u odnosu na sve druge. Jer pravo je moje da biram advokata, poštujući, normalno, to što što ste vi rekli i šta je propisano Sudom, jer se ja branim pred ovim Sudom. Ako sam ja izabrao loše, onda ću se loše i braniti. A verujem da će i Sud donositi časne i korektne odluke. I da više ne bih dužio, ja vas molim da mi dozvolite da izaberem advokata koga ja želim.

SUDIJA AGIUS: Da, izvolite sedite gospodine Šljivančanin.

OPTUŽENI ŠLJIVANČANIN: Hvala, gospodine predsedavajući.

SUDIJA AGIUS: Kao što sam pokušao da vam objasnim, izbor advokata se može odigrati na dva načina. Možete dati predlog i taj izbor se zatim dostavlja Sekretarijatu. Vi možete da sami plaćate svoje pravne zastupnike i u tom slučaju takođe ime advokata koga nameravate sami da plaćate takođe će biti dostavljeno u Sekretarijat. Ali Sekretarijat je taj koji odlučuje da li će vas taj advokat zastupati ili ne. Zato sam pokušao da vam objasnim da ja kao sudija nemam nikakvo pravo da preuzmem ulogu Sekretarijata kada je reč o imenovanju ili određivanju pravnog zastupnika. Bilo je slučajeva da je Sekretarijat imenovao advokate i zatim ih vratio kući, bilo zato što nisu bili sposobni ili zato što je utvrđeno da su na osnovu svog iskustva bili nekompetentni da zastupaju bilo koga pred ovim Sudom. Ali ja vas uveravam da Sekretarijat pre nego što donese svoju odluku, uzima sve u obzir. Dakle, tu odluku donosi Sekretarijat, a ne ja. U Pravilniku takođe stoji da može da se uloži žalba i vi ćete imati to pravo u slučaju da Sekretarijat odluči da se ne odobri imenovanje advokata koje biste vi želeli da vas zastupaju. Dakle, vi imate pravo da uložite žalbu, ali ne meni, već predsedniku suda i on je taj koji će doneti konačnu odluku po tom pitanju. Ja sam vam sad objasnio koja su vaša prava i takođe vas pozivam da pravite razliku između prvog pojavljivanja i kasnijih faza u postupku. I budući da se prvo pojavljivanje odigrava neposredno posle dolaska optuženog u Hag, u većini slučajeva, takoreći uvek, advokat koji je imenovan da zastupa optuženog u svrhu prvog pojavljivanja jeste advokat koji nije video prethodno svog klijenta. Tako se stvari odigravaju ovde. Sad, u Statutu i u Pravilniku stoje određene ograde na osnovu kojih je moguće da vi izaberete da se ne izjašnjavate, da se ne izjašnjavate o krivici i biće vam pruženo odgovarajuće vreme tokom kojeg će biti imenovan vaš zastupnik za kasnije faze postupka. I onda kasnije vi možete ili ne morate ako nećete da se izjašnjavate o krivici. I ukoliko ne želite da se izjašnjavate, ja ću da unesem da se izjašnjavate da niste krivi. Dakle, tako se odvija postupak. Dakle, kao što sam pokušao da vam objasnim, moja odluka je da ja smatram da u ovom trenutku ne treba da nastavimo sa prvim pojavljivanjem, budući da još uvek zaista nije doneta odluka

po pitanju pravnog zastupnika kojeg biste vi želeli da imate danas ovde. I imajući na umu da odluka nije blagovremeno doneta, znači kada je trebala, dakle upravo iz tog razloga i kako bi vam se dala mogućnost da znate na čemu ste, ja sam doneo odluku da se za sedam dana odloži prvo pojavljivanje i tog trenutka bi trebalo da se situacija pojasni. Ukoliko i tada budemo u istom položaju u kom smo i danas ili pak ukoliko dobijete od Sekretarijata informaciju, šta je lošija varijanta, da dva advokata o kojima smo govorili, ne mogu da budu imenovani, u tom slučaju nastavićemo sa prvim pojavljivanjem, a ja ću, misleći na vaša prava, omogućiti vam da se ne izjašnjavate o krivici i da se kasnije izjasnite o krivici. U trenutku kada budete želeli da se izjašnjavate po tom pitanju ili kada ćete moći da uložite žalbu na odluku Sekretarijata ukoliko je odluka, po vašem mišljenju, na vašu štetu. Dakle, da budem jasan, ukoliko očekujete da će danas da bude odlučeno da ćete da imate dva advokata, onda možete da zaboravite to, jer ovde sada ja radim na jednom postupku koji traje već godinu i po dana i ja lično verujem da bi trebalo da bude još više advokata u timu Odbrane ili bi makar prisustvo većeg broja advokata učinilo zadatak Odbrane mnogo lakšim. A tu imamo samo jednog glavnog zastupnika i kobranioca. Dakle, sad tu već imamo jednu fazu suđenja, a u predpretresnom postupku vrlo se retko dešava da imate glavnog zastupnika i kobranioca. Dakle, želim da vam to bude jasno, jer ja pretpostavljam da ste već dobili neke informacije o tome kako se stvari odigravaju na ovom Sudu. Ja sam siguran da ipak vi ne znate kako se sve zaista ovde odigrava i zato vam upravo to sada i objašnjavam. Dakle, ukoliko vi želite da iz svog džepa plaćate četiri advokata da vas zastupaju, pod uslovom da se Sekretarijat sa tim složi, ja pretpostavljam da je to moguće. Ali nemojte očekivati da će Sekretarijat imenovati više od jednog branioca da vas zastupa u svrhu predpretresne faze postupka, osim ukoliko, naravno, ne postoje neki jači razlozi zbog kojih bi bilo potrebno da imate više od jednog branioca. Dakle, tu ćemo da završimo ...

ADVOKAT SOLLEY: Časni Sude ...

SUDIJA AGIUS: Izvolite, gospodine Solley.

ADVOKAT SOLLEY: Zahvaljujemo se.

SUDIJA AGIUS: Hvala vam.

ADVOKAT SOLLEY: I braniocima će biti pružena mogućnost da razgovaraju sa optuženim?

SUDIJA AGIUS: Da. Dakle, nadam se da ćemo sledeći put da imamo prvo pojavljivanje i da će sve biti kako treba i tada će optuženi bolje da se oseća i biće mirniji i neće imati utisak da se nanosi šteta njegovim interesima. Dakle, sastaćemo se ponovo za nedelju dana. Vreme zasedanja biće vam javljeno. Ne znam da li ćemo da radimo pre ili posle podne, tako da, iskreno, sada ne mogu da vam kažem kada radimo sledeće nedelje. Ali dakle to će biti u četvrtak. Ako to nije moguće, onda će biti u petak. U međuvremenu molim vas da ostanete u kontaktu sa vašim klijentom i Sekretarijat će pokušati da reši pitanje zastupanja. Hvala vam.

